

65-dars. RASMLAR BILAN ISHLASH

Rasmlar o'lchami. CSSdagi *width* (kenglik) va *height* (balandlik) xususiyatlari yordamida rasm o'lchamlarini o'rnatish mumkin. Rasm o'lchamlarini belgilash sahifalarni muammosiz yuklashga yordam beradi, chunki HTML va CSS kodlari ko'pincha rasmlardan oldin yuklanadi. Brauzerga qancha bo'sh joy qoldirilishi tasvir yuklanishini kutmasdan sahifaning qolgan qismini ko'rsatish imkonini beradi. Aksariyat foydalanuvchilar saytlar har xil o'lchamdagi rasmlardan iborat bo'ladi, deb o'ylashadi, lekin ko'plab saytlar o'z sahifalarida bir xil o'lchamdagi rasmlardan foydalanadi. Masalan, elektron kutubxona yoki elektron do'kon saytlarida mahsulotlar rasmi bir xil o'lchamda bo'ladi. Ular o'lchamini har gal HTML-hujjatga yozgandan ko'ra, CSSda shu rasmlarni bitta stil orqali berish mumkin. Buning uchun dastlab sayt bo'ylab tez-tez ishlatiluvchi rasmlar o'lchamlarini aniqlash, so'ngra har bir o'lchamga nom berish lozim. Masalan: *icon* (juda kichik), *small* (kichik), *medium* (o'rtacha), *big* (katta). HTML - faylda `<img>` elementlarining *width* (kenglik) va *height* (balandlik) atributlarini ishlatgandan ko'ra, *icon*, *small*, *medium*, *big* nomlarini *class* atributi uchun qiymat sifatida ishlatgan ma'qul.

RASMLAR JOYLASHUVINI TEKISLASH

float xususiyati rasmlarni joylashuvini tekislaydi:

- *left* – rasm yoki blok chap tomonga tekislanadi;
- *right* – rasm yoki blok o'ng tomonga tekislanadi;
- *none* – blok surilmaydi.

```
<h1>Anvar Obidjon</h2>
<p>  O'zbekiston xalq shoiri Anvar Obidjonning qissa, hikoya va
she'rlari o'ta quvnoqligi, qiziq-qiziq voqealarga boyligi, ayni paytda, asarlar zahirida
chuqur falsafiy ma'nolar yashirinib yotganligi bilan kichikintoy o'quvchilarnigina emas,
balki katta yoshdagi kitobxonlarni ham azaldan o'ziga rom qilib kelmoqda. Ushbu
kitobdan bir-biridan qiziq, mushohadatalab hikoyalar, kichikintoylarga atalgan jajji
quvnoq she'rlar ham o'rin olgan.</p>
```

HTML

```
img.medium {
  width: 150px;
  height: 250px;}
img.icon {
  width: 30px;
  height: 30px;}
img.align-left {
  float: left;
  margin-right: 10px;}
img.align-right {
  float: right;
  margin-left: 10px;}
```

CSS



Anvar Obidjon

O'zbekiston xalq shoiri Anvar Obidjonning qissalari, hikoyalari, she'rlari o'ta quvnoqligi, qiziq qiziq voqealarga boyligi, ayni paytda, asarlar zahirida chuqur falsafiy ma'nolar yashirinib yotishi bilan kichikintoy o'quvchilarnigina emas, katta yoshdagi kitobxonlarni ham azaldan o'ziga rom qilib kelmoqda. Ushbu kitobda bir-biridan qiziq, mushohadatalab hikoyalar va kichikintoylarga atalgan jajji quvnoq she'rlar ham o'rin olgan.



NATIJA

RASMNI MARKAZGA TEKISLASH

Rasmlar, odatda, qatorli blok elementlari hisoblanadi va ular atrofiga matnlarni joylashtirish mumkin. Rasmni markazlashtirish uchun, uni *display* xususiyati yordamida blok darajasidagi elementga aylantirish kerak. Tasvir blok darajasidagi elementga aylantirilganidan so'ng, uni gorizontall ravishda markazlashtirishning keng tarqalgan ikkita usuli mavjud:

1) matnni markazga tekislash uchun `text-align: center;` dan foydalanish mumkin;

CSS	NATIJA
<pre>img.medium { width: 150px; height: 250px;} img.icon { width: 30px; height: 30px;} img.align-left { float: left; margin-right: 10px;} img.align-center { display: block; margin: 0px auto;}</pre>	 (O'zbekiston xalq shoiri Anvar Obidjonning qissalari, hikoyalari, she'rlari o'ta quvnoqligi, qiziq-qiziq voqealarga boyligi, ayni paytda, asarlar zaminida chuqur falsafiy ma'nolar yashirinib yotishi bilan kichikintoy o'quvchilarnigina emas, katta yoshdagi kitobxonlarni ham azaldan o'ziga rom qilib kelmoqda. Ushbu kitobda bir biridan qiziq, mushohadatalab hikoyalar va kichikintoylarga atalgan jazzi quvnoq she'rlar ham o'rin olgan.

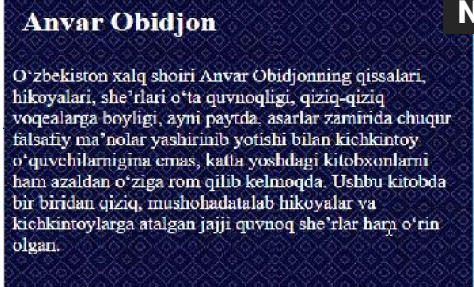
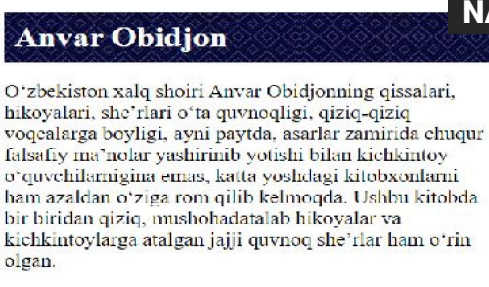
2) margin xususiyatidan foydalanib, rasm atrofida bo'sh joy qoldirish mumkin.

FON SIFATIDA RASM QO'YISH

Background-image xususiyati har qanday HTML elementi foniga rasm joylashtirish imkonini beradi. U butun sahifa yoki sahifaning bir qismi bo'lishi mumkin. Ushbu xususiyat qiymati sifatida *url* kalit so'zidan keyin qavs va qo'shtirnoq ichida rasm manzili yoziladi.

Fon uchun rasmlarni Internetdan olish mumkin. Fon rasmlari, asosan, sahifada yuklanadigan oxirgi element bo'lib, Internetda ishlatiladigan har qanday rasmda bo'lgani kabi, agar fayl hajmi katta bo'lsa, uni yuklab olish uchun ko'proq vaqt kerak bo'ladi.

Odatda, fon tasviri butun blokni to'ldirish uchun takrorlanadi.

CSS	CSS
<pre>body { background-image: url("../images/fon.jpg");} p { color:white;} h1{ padding:10; color:white;}</pre>	<pre>h1 { background-image: url("../images/fon.jpg");} p { color:white;} h1{ padding:10; color:white;}</pre>
NATIJA	NATIJA
	

background-repeat xususiyati yordamida fon uchun qo'yilgan rasmlarni sahifa yoki blokni to'ldirish uchun takrorlash mumkin:

- repeat – fon rasmi gorizontal va vertikal bo'yicha takrorlanadi (standart qiymat bo'lib, bu qiymat ko'rsatilmasa ham rasmlar takrorlanadi);
- repeat-x – fon rasmi faqat gorizontal bo'yicha takrorlanadi;
- repeat-y – fon rasmi faqat vertikal bo'yicha takrorlanadi;
- no-repeat – fon rasmi takrorlanmaydi.

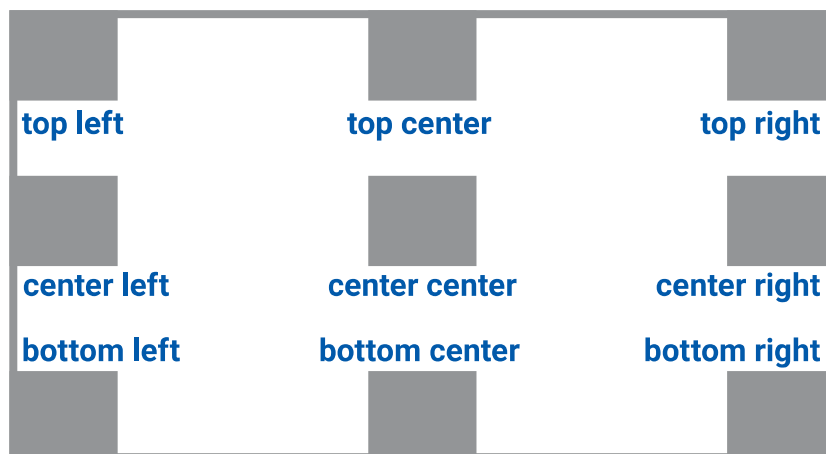
background-attachment xususiyati foydalanuvchi sahifani yuqoriga yoki pastga siljitganda fon rasmining bir joyda turishi (qotirib qo'yish)ni yoki harakatlanishini belgilaydi. U ikkita qiymatdan biriga ega bo'lishi mumkin:

- fixed – fon rasmi sahifada bir xil holatda turadi (ekrandagi joyini o'zgartirmaydi);
- scroll – foydalanuvchi sahifani yuqoriga yoki pastga siljitganda, fon rasmi yuqoriga va pastga siljiydi.

Background-position fon rasmi joylashuvini o'rnatadi, ya'ni fon rasmi takrorlanmaganda, uning brauzer oynasidagi joyini belgilaydi. Qiymat sifatida gorizontal va vertikal qiymatlarni qabul qiladi. Qiymat brauzer oynasi yoki blokning chap yuqori burchagi (0% 0%)dan boshlab beriladi:

- piksel (`background-position:140px 50px;`)
- foiz (`background-position:25% 50%;`)
- inglizcha nomlar (`top center`).

Agar faqat bitta qiymat berilsa, ikkinchi qiymat avtomatik ravishda markazni egallaydi:



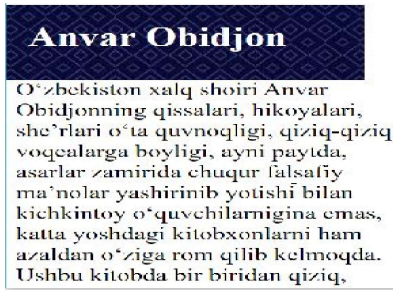
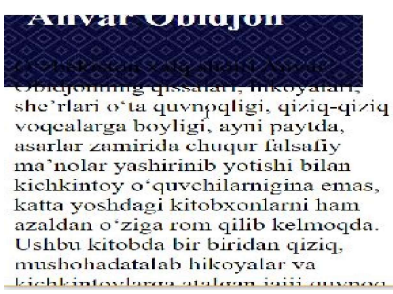
FONNING QISQA USULDA BERILISHI

Background xususiyati fon xususiyatlarining qisqa usulda berilishi (stenografiyasi)ni anglatadi. Xususiyatlar quyidagi tartibda ko'rsatilishi lozim (ko'rsatilmagan xususiyatlar tushirib qoldiriladi):

- background-color;
- background-image;
- background-repeat;

- background-attachment;
- background-position.

Yuqoridagi xususiyatlar barchasining qiymatlari *background* xususiyatida bitta qilib beriladi. Quyidagi misolda *background-attachment* xususiyatiga *fixed* qiymati berilgani uchun, <h1> foniga o'rnatilgan rasm sahifa yuqoriga surilganda ham o'zgarmaydi.

<pre>body { background-image: url("../images/fon.jpg"); background-repeat: no-repeat; background-attachment: fixed; background-position: left top; } h1 { color: white; padding: 10px; }</pre>	CSS	<pre>body { background-image: url("../images/fon.jpg") no-repeat fixed left top; } h1 { color: white; padding: 10px; }</pre>	CSS
	NATIJA		NATIJA

CSS3da *background* stenografiyasi orqali bir nechta fon rasmlarini bitta xususiyat ichida ko'rsatish mumkin:

```
div {
background: url(fon1-1.jpg) top left no-repeat,
url(fon2.jpg) bottom left no-repeat,
url(fon3.jpg) centre top repeat-x;}
```

Birinchi rasm yuqorida, oxirgi rasm esa pastda ko'rsatiladi.

BLOK CHEGARASIGA RASM QO'YISH

CSS3da *border-image* xususiyati rasmni istalgan blokning chegarasi sifatida o'rnatadi.

Bu xususiyat uchta qiymatni talab qiladi:

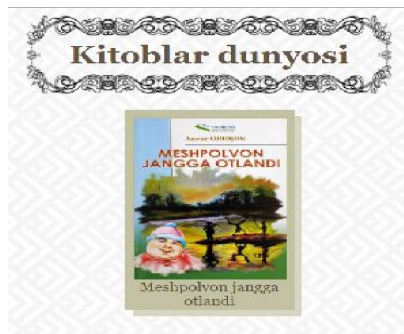
- 1) rasmning URL manzili;
- 2) tasvirning kesib olish kerak bo'lgan qismi o'lchami;
- 3) qirralari xossasi:
 - stretch – rasmni cho'zadi;
 - repeat – rasmni takrorlaydi;
 - round – repeat kabi ishlaydi, agar kesilgan rasmlar to'liq mos kelmasa, kesilgan rasmlarni kattalashtiradi/kichiklashtiradi.

Blokda rasmni ko'rsatish uchun chegara kengligi va stili ko'rsatilishi lozim:

CSS	NATIJA
<pre>h1{ padding:10px; margin:10px; border-width:20px; border-style:solid; border-image: url("../images/kitob_ramka.png") 40px repeat;}</pre>	 Anvar Obidjon O'zbekiston xalq shoiri Anvar Obidjonning qissalari, hikoyalari, she'rlari o'ta quvnoqligi, qiziq-qiziq voqealarga boyligi, ayni paytda, asarlar zaminida chinqur falsafiy ma'nolar yashirinib yotishi bilan kichikintoy o'quvchilarnigina emas, katta yoshdagi kitobxonlarni ham azaldan o'ziga rom qilib keltirib, Ushbu kitobda bir biridan qiziq, mashahadetalab hikoyalar va kichikintoylarga atalgan jufti quvnoq she'rlar ham o'rin olgan.

AMALIY MASHG'ULOT

Topshiriqlar	
1-topshiriq	
1	"website" nomli papkangizga kiring.
2	mahsulot.html nomli HTML-hujjat yarating. Hujjatda <table>, <tr>, <th>, <td> teglari yordamida 3 ta ustun va 4 ta qatordan iborat jadval yarating. <pre><div class="wrapper"> <div class="header"> <h1 class="caption">Kitoblar dunyosi</h1> </div> <div> <figure> <figcaption>Meshpolvon jangga otlandi</figcaption> </figure> </div> </div></pre>
3	CSS papkada style2.css faylini yarating va nazariy qismda egallagan bilimlaringiz asosida stil yozing: <pre>body { color: #665544; background-image: url("../images/fon.png"); font-family: Georgia, Times, serif; text-align: center;} .content { width: 720px; margin: 0px auto;} .caption { margin: 10px auto 20px auto; width:300px; display:block; border-width:30px; border-style:solid; border-image: url("../images/ramka1.png") 100 150 round;} figure { display: block; width: 150px; height: 230px; background-color: #c2c2a3; padding: 9px;</pre>

	<pre>text-align: center; box-shadow: 8px 8px #d6d6c2; margin: 0px auto;} figure img { width: 150px; height: 200px; border: 1px solid #b8b894;} a:hover img{ opacity:0.6; border:#3d3d29 dashed 2px;}</pre>	
4	mahsulot.html va style1.css fayllarini bog'lang. "website" nomli papkaga kiring. mahsulot.html faylini brauzerda ko'ring.	
2-topshiriq		
	https://www.w3schools.com/css/ sayting Exercise qismida CSS Border Images 1-mashqini bajaring.	

UYGA VAZIFA.**Topshiriqlar****1-topshiriq**

- | | |
|---|--|
| 1 | https://xozblog.ru/2012/11/15-effects-css3/ saytida rasmlar uchun qo'llanilgan stillar bilan tanishib chiqing. Ularni bajarib ko'ring. |
| 2 | https://www.w3schools.com/css/exercise.asp manziliga kiring. |
| 3 | CSS Background, CSS Opacity, CSS Backgrounds, CSS Border Images bo'limida berilgan mashqlarni bajaring. Natijani rasmga olib, Word fayliga joylashtiring. Faylni saqlab qo'ying. |

2-topshiriq

Front-End Development Track kursining Certificate of Participation bo'limiga kirib, laboratoriya topshirig'ini bajaring va sertifikat oling.

66–67-darslar. MAKETLAR BILAN ISHLASH

Sayt sahifalari elementlarining ekran bo'ylab to'g'ri joylashuvi sayt maketini yaratish orqali amalga oshiriladi. Sayt maketi turli obyekt va bloklardan iborat bo'lib, CSS yordamida ularni brauzerning istalgan joyiga chiqarish mumkin. Buning uchun blok koordinatalarini ko'rsatish yetarli.

position xususiyati koordinatalarni o'rnatish orqali bloklarni ekran bo'ylab joylashtiradi.

Bloklarni joylashtirishni 4 xil ko'rinishda amalga oshirish mumkin.

1. *Statik joylashuv* (normal flow)da har bir blokli element ketma-ket yuqoridan pastga qarab joylashadi. Bu standart usul bo'lganligi sababli, xususiyat ko'rsatilmasa ham, brauzerlar uni avtomatik ravishda oladi:

`position:static;`